

Capitolul I. Conținutul constitutiv al infracțiunii

I. Rambursare nelegală de TVA. Spălare de bani. Necesitatea condamnării pentru ambele infracțiuni. Abrogarea normei de incriminare din legea specială. Înșelăciune. *Non reformatio in peius*. Imposibilitatea schimbării încadrării juridice

Legea nr. 345/2002^[1], art. 36

C. pen., art. 215, art. 290

Legea nr. 656/2002, art. 23^[2] alin. (1) lit. b)

Infracțiunea de spălare de bani implică, sub aspectul laturii obiective, îndeplinirea cumulativă a două condiții: să existe o activitate de schimbare sau transformare de bunuri sau valori cunoscând că acestea provin din săvârșirea unor infracțiuni și proveniența banilor să fie rezultatul săvârșirii unei infracțiuni. Astfel, suma de bani obținută nelegal de la bugetul statului cu titlu de rambursare de TVA, transferată în mod repetat prin conturi bancare, în scopul ascunderii sau disimulării provenienței ei ilicite, pentru ca în final să ajungă tot în posesia inculpaților, ar trebui să derive din săvârșirea infracțiunii de înșelăciune, pentru care inculpații au fost trimiși în judecată.

Condamnarea inculpaților pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani, prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, nu poate fi dispusă decât în ipoteza condamnării concomitente pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune.

În lipsa apelului Parchetului împotriva soluției de condamnare pentru infracțiunea de rambursare nelegală de TVA, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002, instanța de control judiciar nu poate decât să dispună achitarea inculpaților și pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani, neputând schimba încadrarea juridică a faptei de rambursare nelegală de TVA în infracțiunea de înșelăciune, deoarece ar agrava situația inculpaților în propria cale de atac.

I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 5685/10.10.2005, WebEurolex

^[1] Abrogată de art. 298 alin. (1) pct. 8 C. fiscal din 2003 (Legea nr. 571/2003, M. Of. nr. 927 din 23.12.2003).

^[2] În urma republicării Legii nr. 656/2002 (M. Of. nr. 702 din 12.10.2012), prevederile art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002 se regăsesc la art. 29 alin. (1) lit. b).

Prin sentința penală nr. 373/10.11.2004 a Tribunalului Maramureș au fost condamnați inculpații:

• P.S.I., pentru săvârșirea infracțiunilor de:

- determinare, cu rea-credință, de către persoane impozabile, a sumei taxei pe valoarea adăugată de rambursat și obținerea nelegală, în acest fel, a unor sume de bani de la organele fiscale, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată, cu aplicarea art. 41 alin. (2) și art. 13 C. pen., prin schimbarea încadrării juridice conform art. 334 C. proc. pen., din concursul infracțiunilor de: complicitate la infracțiunea de înșelăciune, prevăzută de art. 26, art. 215 alin. (2) C. pen., și complicitate la infracțiunea de evaziune fiscală, prevăzută de art. 26 C. pen., raportat la art. 10 alin. (1) din Legea nr. 78/1994, cu aplicarea art. 13 C. pen., și art. 33 C. pen., la pedeapsa de 6 ani închisoare;

- instigare la infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată prevăzută de art. 25 C. pen., raportat la art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., la pedeapsa de 2 ani închisoare;

- instigare la infracțiunea de spălare a banilor prevăzută de art. 25 C. pen., raportat la art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, prin schimbarea încadrării juridice conform art. 334 C. proc. pen., din infracțiunea de spălare de bani prevăzută de art. 23 alin. (1) din Legea nr. 656/2002, la pedeapsa de 3 ani închisoare.

În baza art. 33 lit. a) și a art. 34 lit. b) C. pen., s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea, de 6 ani închisoare, cu aplicarea art. 71 și art. 64 C. pen.

• P.M.A., pentru săvârșirea infracțiunilor de:

- determinare cu rea-credință, de către persoane impozabile, a sumei taxei pe valoarea adăugată de rambursat și deținere nelegală în acest fel a unor sume de bani de la organele fiscale, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată, cu aplicarea art. 41 alin. (2) și art. 13 C. pen., prin schimbarea încadrării juridice conform art. 334 C. proc. pen., din infracțiunea de înșelăciune prevăzută de art. 215 alin. (2) C. pen., cu aplicarea art. 33 lit. a) C. pen., la pedeapsa de 6 ani închisoare;

- fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., la pedeapsa de 2 ani închisoare;

- spălare de bani, prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, la pedeapsa de 2 ani închisoare.

În baza art. 33 lit. a) și a art. 34 lit. b) C. pen., s-a aplicat inculpatei pedeapsa cea mai grea, de 6 ani închisoare, cu aplicarea art. 71 și art. 64 C. pen.

• G.I., pentru săvârșirea infracțiunilor de:

- determinare cu rea-credință, de către persoane impozabile, a taxei pe valoarea adăugată de rambursat și obținerea nelegală în acest fel a unor sume de bani de la organele fiscale, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată, cu aplicarea art. 41 alin. (2) și art. 13 C. pen., prin schimbarea încadrării juridice conform art. 334 C. proc. pen., din concursul infracțiunilor de: evaziune fiscală, prevăzută de art. 12 din Legea nr. 87/1994, evaziune fiscală, prevăzută de art. 10 din Legea nr. 87/1994 și complicitate la înșelăciune, prevăzută de art. 26, raportat la art. 215 alin. (2) C. pen., la pedeapsa de 3 luni închisoare;

- folosirea cu rea-credință a bunurilor și creditului de care se bucură societatea într-un scop contrar intereselor acesteia sau în folosul propriu, prevăzută de art. 266 pct. 2 din Legea nr. 31/1990, republicată, la pedeapsa de un an și 6 luni închisoare;

- fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., prin schimbarea încadrării juridice conform art. 331 C. proc. pen., din infracțiunea de instigare la fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 25 și art. 29 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., la pedeapsa de 2 ani închisoare;

- spălare de bani, prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, la pedeapsa de 3 ani închisoare.

În baza art. 1 din Legea nr. 543/2002, s-a constatat că pedeapsa de un an și 6 luni închisoare aplicată inculpatului, potrivit art. 266 pct. 2 din Legea nr. 31/1990, este grațiată și s-a atras atenția asupra prevederilor art. 7 din Legea nr. 543/2002.

În baza art. 33 lit. a) și art. 34 lit. b) C. pen., s-au contopit pedepsele în pedeapsa cea mai grea, de 5 ani și 3 luni închisoare, cu aplicarea art. 71 și art. 64 C. pen.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut că în cursul anului 1990, inculpatul P.S.I. s-a lansat în afaceri cu băuturi alcoolice dar, după ce legislația fiscală aplicabilă în acest domeniu s-a perfecționat, iar metodele de control s-au îmbunătățit, a renunțat la acest gen de afaceri și a început să desfășoare activități comerciale în alt domeniu.

Inculpatul a înființat și cumpărat societăți comerciale pe numele unor persoane de încredere, ce figurau în calitate de asociați și administratori, dar, în virtutea relațiilor personale dintre el și aceste persoane, a condus efectiv activitatea acestor societăți.

Astfel, în anul 1995, inculpatul P.S.I. a înființat SC Ș. SRL, având ca asociat unic și administrator pe numita M.A.F., iar în cursul anului 1996,

l-a făcut asociat și administrator la această societate pe inculpatul G.I. Totodată, în cursul anului 1996, inculpatul P.S.I. a achiziționat SC H.I. SRL, societate la care l-a făcut asociat și administrator tot pe inculpatul G.I.

Deși în cursul anului 1991 inculpatul a divorțat de soția sa, inculpata P.M.A., aceștia au rămas în continuare în relații personale și de afaceri foarte apropiate, activitatea SC M.I. SRL și SC P. SRL, la care inculpata deținea calitățile de asociat unic și administrator, fiind coordonată în fapt tot de către inculpatul P.S.I.

Profitând de faptul că deținea controlul asupra celor 4 societăți comerciale administrate de inculpații G.I. și P.M.A., inculpatul P.S.I. a conceput un plan potrivit căruia, prin acțiunea concertată a celor patru societăți comerciale, urma să se obțină în mod nelegal de la bugetul de stat sume mari de bani cu titlu de taxă pe valoarea adăugată de rambursat.

Acționând potrivit acestui plan, care a fost pus în aplicare cu participarea celorlalți doi inculpați, în perioada iulie 1999 - martie 2000, inculpatul P.S.I. a cumpărat, în calitate de persoană fizică, în mod repetat, diferite utilaje (excavatoare, buldozere, gater etc.) pe care le-a revândut imediat la prețuri exagerate și fără nicio justificare economică, pe baza unor contracte sub semnătură privată la SC Ș. SRL Baia Mare, administrată de inculpatul G.I.

În total, în sem. II al anului 1999, SC Ș. SRL Baia Mare a achiziționat de la inculpatul P.S.I. utilaje în valoare de 14.039.100.000 lei, iar în sem. I al anului 2000, utilaje în valoare de 3.118.900.000 lei. Achiziționarea acestora s-a făcut în baza unor contracte sub semnătură privată în care utilajele nu erau descrise exact și în consecință puteau fi confundate ori substituie cu ușurință. De asemenea, utilajele nu au fost recepționate, nici evidențiate în actele contabile ale societății cumpărătoare, iar prețul lor nu a fost achitat.

De altfel, contabilitatea SC Ș. SRL era organizată și ținută necorespunzător, neexistând niciunul dintre principalele registre ce se folosesc în contabilitate, nu s-a întocmit și nu s-a depus bilanțul contabil pe anul 1999, nu s-au depus rapoartele fiscale și nu s-au efectuat plățile obligatorii către bugetul de stat și bugetul local. Mai mult, societatea comercială nu avea cont deschis în bancă, cel deschis la constituire fiind închis din oficiu, neefectuându-se operațiuni în cont timp de 2 ani.

După achiziționarea utilajelor la prețuri exagerate de la inculpatul P.S.I., inculpatul G.I., fără a face recepția lor, le-a facturat către SC H.I. SRL Baia Mare, administrată tot de el, la prețul de achiziție a utilajelor fiind adăugat în mod corect TVA, care astfel a devenit deductibil, dar,

pentru facturile emise, SC Ș. SRL Baia mare nu a plătit bugetului de stat TVA evidențiată.

Ca urmare a operațiunilor economice menționate, SC P. SRL Baia Mare a devenit beneficiara facturilor cu TVA deductibil emise de SC H.I. SRL Baia Mare. În consecință, pe baza cererilor formulate către D.G.F.P. Maramureș de către inculpata P.M.A., care a fost administratorul acestei societăți până la data de 28.12.1999, SC P. SRL Baia Mare, în baza facturilor fictive emise de SC H.I. SRL Baia Mare, a încasat nelegal de la bugetul statului suma de 1.855.596.704 lei. La data de 28.12.1999, inculpata P.M.A. a fost schimbată din funcția de administrator cu numitul R.S.A. (rudă cu inculpata) și, după această dată, SC P. SRL Baia Mare a mai încasat de la bugetul statului în mod nelegal, la data de 22.01.2000, cu titlu de TVA de rambursat, suma de 620.177.816 lei.

La data de 08.12.1999, SC H.I. SRL Baia Mare administrată de inculpatul G.I. a emis o factură în valoare de 2.800.022.000 lei, reprezentând contravaloarea mai multor utilaje, către SC M.I. SRL Baia Mare, administrată de inculpata P.M.A., factura conținând TVA în valoare de 505.922.000 lei. Ca urmare a înregistrării acestei facturi, din bilanța de verificare a SC M.I. SRL Baia Mare a rezultat TVA de recuperat la 01.01.2000, în sumă de 500.676.760 lei. Inculpata P.M.A., în calitate de administrator al societății, a solicitat A.F. rambursarea TVA provenite din această factură. Din suma de 500.676.760 lei restituită SC M.I. SRL Baia Mare, organele fiscale au reținut impozitul pe profit datorat în sumă de 5.865.169 lei, iar diferența de 494.809.591 lei a fost virată în contul bancar al societății.

Pentru a demonstra că, în cursul lunii ianuarie 2000, suma rambursată de la bugetul statului nu se putea compensa, SC H.I. SRL Baia Mare, administrată de inculpatul G.I., a emis două facturi în valoare de 4.641.000.000 lei, reprezentând contravaloarea a doi cai de rasă și, în consecință, în raportul fiscal din 30.01.2000 se raportează TVA de rambursat în sumă de 741.023.710 lei. La datele de 28 și 29.02.2000 cei doi cai au fost revânduți către SC H.I. SRL Baia Mare.

În urma operațiunilor descrise, SC P. SRL a încasat de la buget în mod nelegal, cu titlu de TVA de rambursat, suma de 500.676.760 lei, din care i-a fost virată în cont suma de 494.809.591 lei.

Pentru a intra în posesia acestor sume, inculpații le-au transferat din conturile SC P. SRL și SC M.I. SRL Baia Mare la SC H.I. SRL Baia Mare, fără nicio contraprestație. Astfel, din contul SC P. SRL s-a transferat către SC H.I. SRL suma de 2.457.000.000 lei, iar din contul SC M.I. SRL către aceeași societate, suma de 490.000.000 lei.

O parte din aceste sume au fost scoase din contul SC H.I. SRL sub pretextul achitării contravalorii unor cantități de cereale, achiziționate de la diverse persoane, dar, în realitate, achizițiile nu au fost efectuate, iar sumele de bani au ajuns în posesia inculpaților.

În acest scop inculpații P.M.A. și G.I. au întocmit mai multe borderouri de achiziții potrivit cărora SC H.I. SRL Baia Mare ar fi achiziționat cereale de la mai multe persoane cărora le-ar fi achitat contravaloarea lor, dar, în realitate, persoanele înscrise în aceste borderouri nu au predat nicio cantitate de cereale și nu au încasat nicio sumă de bani.

În ziua de 20.12.1999, ca urmare a acțiunii inculpaților, SC P. SRL Baia Mare a încasat de la Trezoreria Baia Mare suma de 700.000.000 lei, reprezentând TVA de rambursat încasată nelegal de la bugetul statului.

SC P. SRL, administrată de inculpații P.M.A., a virat la SC H.I. SRL această sumă, reprezentând contravaloarea unei facturi. În aceeași zi, SC H.I. SRL a restituit SC P. SRL aceeași sumă, reprezentând contravaloare avans cereale.

Operațiunea descrisă mai sus, cu același obiect al plății, s-a repetat de 3 ori în aceeași zi, la sfârșitul zilei, suma rămânând în contul SC H.I. SRL, administrată de inculpații G.I.

În ziua de 21.12.1999, SC H.I. SRL, în contul căreia rămăsese suma de 700.000.000 lei, a efectuat același sistem de operațiuni de încasări și plăți cu SC M.I. SRL, administrată de inculpații P.M.A.

În final, suma de 700.000.000 lei a rămas tot în contul SC H.I. SRL, de unde a fost virată în contul numitului C.F.P., transferul reprezentând contravaloare achiziționare cereale. În realitate nu s-a predat nicio cantitate de cereale.

La solicitarea inculpaților, pentru a se disimula originea sumei de 700.000.000 lei, numitul C.F.P. a depus toată suma în contul firmei SC V. SRL, ca aport propriu pe numele numitului C.V.M.

SC V. SRL a virat suma în contul SC B.P., care la rândul ei a transferat suma în contul lui C.F.P., cu titlul de restituire aport propriu. Acesta din urmă a predat suma de bani inculpaților G.I. și P.M.A.

Potrivit procesului-verbal de control încheiat de D.C.F.F. Maramureș, la 18.05.2000, în sarcina inculpatului G.I. s-a mai stabilit că, în calitate de administrator la SC Ș. SRL, în cursul lunii iulie 1999 a ridicat de la casieria societății suma de 924.400.000 lei, cu titlul de „restituire aport asociat”.

Conform balanței de verificare, în cont figura doar suma de 104.359.114 lei reprezentând aport asociat și, în consecință, restituirea de aport se putea face numai în limita acestei sume.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel inculpații, precum și partea civilă D.G.F.P. Maramureș.

Prin decizia penală nr. 33/02.02.2005 a Curții de Apel Cluj a fost admise apelurile declarate de inculpați împotriva sentinței penale nr. 373/2004 a Tribunalului Maramureș, pe care a desființat-o numai cu privire la condamnarea inculpaților pentru infracțiunea prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002, cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., și art. 13 C. pen., a inculpaților P.M.A. și G.I. pentru infracțiunea de spălare de bani prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, respectiv instigare la această infracțiune pentru inculpatul P.S.I., despăgubirile civile acordate de D.G.F.P. Maramureș și individualizarea pedepselor aplicate inculpatului P.S.I. pentru săvârșirea infracțiunii de instigare la fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 25 C. pen. raportat la art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2), și a inculpatului P.M.A. pentru săvârșirea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

Judecând în aceste limite, Curtea de Apel, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) C. proc. pen. și a art. 10 alin. (1) lit. b) C. proc. pen., i-a achitat pe inculpații P.S.I., P.M.A. și G.I. pentru săvârșirea infracțiunii de determinare cu rea-credință de către persoane impozabile a sumei taxei pe valoarea adăugată de rambursat și obținerea nelegală în acest fel a unor sume de bani de la organele fiscale, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată.

În baza art. 11 pct. 2 lit. a) și a art. 10 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., a fost achitat inculpatul P.S.I., pentru instigare la infracțiunea de spălare de bani, prevăzută de art. 25 C. pen., raportat la art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, și pe inculpații P.M.A. și G.I., pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani, prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002.

Au fost reduse pedepsele inculpaților P.M.A. și G.I., de la 2 ani închisoare la câte un an și 8 luni închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., și pedeapsa inculpatului P.S.I., de la 2 ani la un an și 8 luni închisoare, pentru instigare la infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 25 C. pen., raportat la art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

În baza art. 346 alin. (4) C. proc. pen., a fost lăsată nesoluționată acțiunea civilă formulată de D.G.F.P. Maramureș. Împotriva acestei decizii au declarat recurs Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj și inculpații.

Examinând decizia pronunțată sub aspectele invocate de recurenți, cât și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept, Curtea a considerat că aceasta este legală și temeinică.

Instanța de apel a apreciat că în mod corect instanța de fond, în urma administrării unor probe utile, pertinente și concludente, a reținut o stare de fapt conformă cu realitatea.

Este adevărat că instanța de fond, în baza art. 334 C. proc. pen., a procedat la schimbarea încadrărilor juridice din concursul de infracțiuni prevăzut de art. 26, raportat la art. 215 alin. (2) C. pen., și de art. 26, raportat la art. 10 alin. (1) din Legea nr. 87/1994, cu aplicarea art. 13 și a art. 33 lit. a) C. pen., pentru inculpatul P.S.I., din infracțiunea prevăzută de art. 215 alin. (2), cu aplicarea art. 33 lit. a) C. pen., pentru inculpata P.M.A., și din concursul de infracțiuni prevăzut de art. 12 din Legea nr. 87/1994, art. 10 din Legea nr. 87/1994 și art. 26, art. 215 alin. (2) C. pen., pentru inculpatul G.I., în infracțiunea de determinare cu rea-credință de către persoane impozabile a sumei taxei pe valoarea adăugată de rambursat și obținere nelegală în acest fel a unor sume de bani de la organele fiscale, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002, cu aplicarea art. 41 alin. (2) și art. 13 C. pen.

Dar, din probele dosarului rezultă că activitatea infracțională a inculpaților s-a derulat în perioada iulie 1999 - martie 2000, deci anterior apariției Legii nr. 345/2002, iar condamnarea inculpaților din data de 10.11.2004, ca urmare a schimbării încadrărilor juridice expuse mai sus, efectuate la aceeași dată, s-a fundamentat în drept pe dispozițiile art. 36 din Legea nr. 345/2002, care era deja abrogată începând cu data de 01.01.2004, astfel că nu era oportună efectuarea acestor schimbări ale încadrărilor juridice.

Instanța de apel a apreciat corect că și în situația în care schimbările de încadrări juridice făcute de instanța de fond nu ar fi adecvate, în absența declarării căii de atac a apelului de către parchet, raportat la limitele speciale ale pedepselor infracțiunilor aferente pentru care cei trei inculpați au fost trimiși în judecată și la interdependența activității infracționale a acestora, nu se putea dispune schimbarea încadrărilor juridice din infracțiunea prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002, cum a fost reținută de instanța de fond, în infracțiunile reținute inițial în actul de sesizare, pentru că s-ar încălca dispozițiile art. 372 C. proc. pen., privind neagravarea situației inculpaților în propria lor cale de atac.

Nu se putea dispune de către instanța de apel schimbarea încadrării juridice din infracțiunea prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002 în infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 13 din Legea nr. 87/1994

pentru inculpații P.S.I. și G.I., deoarece operațiunile economice fictive concretizate în vânzări-cumpărări succesive la prețuri exagerate ale unor utilaje pentru care au fost întocmite documente incomplete și care au fost achiziționate inițial de către inculpatul P.S.I. în calitate de persoană fizică, efectuate prin intermediul unui grup de firme ce aparțineau acestuia, dar la care figurau ca acționari și administratori și ceilalți doi inculpați, au fost derulate în scopul obținerii în mod nelegal de la bugetul statului, cu titlu de taxă pe valoarea adăugată de rambursat, a unor sume de bani, nefiind manifestată intenția acestora de a nu plăti obligațiile fiscale către stat prevăzute de lege sau obligații fiscale către stat micșorate în raport cu cele prevăzute de lege, nefiind deci întrunite sub aspectul laturii obiective și subiective elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 13 din Legea nr. 87/1994.

Nefiind susceptibilă o schimbare a încadrărilor juridice, Curtea consideră că instanța de apel a dispus în mod legal achitarea inculpaților, condamnați conform Legii nr. 345/2002, care nu era în vigoare la data săvârșirii faptelor, și, mai mult, era abrogată la data pronunțării hotărârii de condamnare.

Instanța de apel a apreciat în mod just că infracțiunea de spălare de bani implică sub aspectul laturii obiective îndeplinirea cumulativă a două condiții, și anume: să existe o activitate de schimbare sau transformare de bunuri sau valori, cunoscând că acestea provin din săvârșirea unor infracțiuni, și proveniența banilor să fie rezultatul săvârșirii unei infracțiuni, astfel că în speță, suma de 700.000.000 lei încasată de la bugetul statului la data de 20.12.1999 cu titlu de TVA, transferată în mod repetat prin conturi bancare în scopul ascunderii sau disimulării provenienței ei ilicite pentru ca în final, prin intermediul numitului C.F.P. să ajungă tot în posesia inculpaților, ar trebui să derive din săvârșirea infracțiunii de înșelăciune pentru care inculpații au fost trimiși inițial în judecată.

Condamnarea inculpaților P.M.A. și G.I. pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani, prevăzută de art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, și a inculpatului P.S.I., pentru instigare la această infracțiune, prevăzută de art. 25 raportat la art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002, nu putea fi dispusă decât în ipoteza condamnării concomitente pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune și complicitate la această infracțiune.

Cum acest lucru nu era posibil întrucât în absența apelului parchetului nu se putea dispune schimbarea încadrării juridice în infracțiunea de înșelăciune și complicitate la înșelăciune, pentru că s-ar fi agravat situația inculpaților în propriile căi de atac, instanța de apel a procedat corect pro-

nuținând achitarea inculpaților pentru săvârșirea infracțiunilor de spălare de bani și complicitate la spălare de bani.

În ceea ce privește recursul parchetului care vizează schimbarea încadrării juridice date de prima instanță, în condițiile în care nu a exercitat calea apelului și instanța de apel a menținut această schimbare, acesta nu este întemeiat.

Potrivit dispozițiilor art. 385¹ C. proc. pen., nu pot fi atacate cu recurs sentințele împotriva cărora persoanele prevăzute în art. 362 (printre care și procurorul) nu au folosit calea apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede această cale de atac. Persoanele prevăzute în art. 362 pot declara recurs împotriva deciziei pronunțate în apel, chiar dacă nu au folosit apelul, dacă prin decizia pronunțată în apel a fost modificată soluția din sentință și numai cu privire la această modificare.

În speță este de observat că, deși soluția primei instanțe a fost modificată în apel sub aspectul achitării inculpaților cu privire la anumite infracțiuni, au fost menținute dispozițiile privind schimbarea încadrării juridice efectuate de instanța de fond, în condițiile în care parchetul nu a declarat apel.

Din interpretarea textelor sus-menționate rezultă că persoana prevăzută de art. 362 C. proc. pen., deci și procurorul, poate declara recurs împotriva deciziei prin care a fost admis apelul altei persoane, dar numai cu privire la modificările aduse sentinței de instanța de apel, nu și referitor la dispozițiile acesteia, care au fost menținute.

Referitor la recursurile inculpaților prin care se arată că în mod greșit au fost condamnați pentru infracțiunile reținute, acestea nu sunt fondate.

În mod corect instanțele au reținut că o parte din sumele de bani reprezentând taxa pe valoarea adăugată rambursată nelegal de organele fiscale au fost ridicate de inculpați din contul SC H.I. SRL sub pretextul achitării unor cantități de cereale achiziționate pe bază de borderouri de la populație, dar în realitate, achizițiile nu s-au efectuat, borderourile fiind întocmite în fals de inculpații P.M.A. și G.I. și semnate de diverse persoane la cererea inculpaților, inclusiv a inculpatului P.S.I.

Depozițiile martorilor audiați în cauză relevă că cerealele nu au fost predate la SC H.I. SRL și nici nu s-a încasat vreo sumă de bani în realitate.

Rezultă că prima instanță în mod corect a reținut vinovăția inculpaților P.M.A. și G.I., pentru comiterea infracțiunilor de fals în înscrisuri sub semnătură privată prevăzută de art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., și a inculpatului P.S.I., pentru săvârșirea infracțiunii de instigare la fals în înscrisuri sub semnătură privată prevăzută de art. 25, raportat la art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

Reducerea pedepselor inculpaților de către instanța de apel este în concordanță cu criteriile de individualizare prevăzute de art. 72 C. pen., iar modalitatea de executare a pedepselor prin privare de libertate a fost just apreciată.

În ceea ce privește recursul părții civile, acesta este nefondat. Potrivit dispozițiilor art. 346 alin. (4) C. proc. pen., instanța penală nu soluționează acțiunea civilă când pronunță achitarea pentru cazul prevăzut de art. 10 alin. (1) lit. b) ori când pronunță încetarea procesului penal pentru vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 alin. (1) lit. f) și j).

În contextul în care s-a dispus achitarea inculpaților în baza art. 10 alin. (1) lit. b) C. proc. pen., pentru săvârșirea infracțiunii de determinare cu rea-credință de către persoane impozabile a sumei taxă pe valoarea adăugată de rambursat și deținerea nelegală în acest fel a unor sume de bani de la organele fiscale, prevăzută de art. 36 din Legea nr. 345/2002, în mod just instanța de apel a lăsat nesoluționată latura civilă a cauzei.

Recursurile declarate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj, partea civilă D.G.F.P. Maramureș și inculpații P.S.I. și P.M.A. au fost respinse ca nefondate.

Notă. 1. Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată^[1], republicată^[2], a fost abrogată prin art. 298 pct. 8 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal^[3], la data intrării în vigoare a acestuia (01.01.2004).

Potrivit art. 36 din Legea nr. 345/2002, privind taxa pe valoarea adăugată:

„Determinarea, cu rea-credință, de către persoane impozabile a sumei taxei pe valoarea adăugată de rambursat și obținerea nelegală, în acest fel, a unor sume de bani de la organele fiscale constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 1 an la 7 ani”.

Ulterior abrogării Legii nr. 345/2002 (și anterior intrării în vigoare a acesteia), determinarea, cu rea-credință, de către persoane impozabile a sumei taxei pe valoarea adăugată de rambursat și obținerea nelegală, în acest fel, a unor sume de bani de la organele fiscale se circumscrie infracțiunii de înșelăciune, prevăzută de art. 215 alin. (1), (2) și (5) C. pen., după caz.

De asemenea, potrivit art. 8 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale^[4]:

[1] M. Of. nr. 371 din 01.06.2002.

[2] M. Of. nr. 653 din 15.09.2003.

[3] M. Of. nr. 927 din 23.12.2003.

[4] M. Of. nr. 672 din 27.07.2005.

„(1) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 ani la 10 ani și interzicerea unor drepturi stabilirea cu rea-credință de către contribuabil a impozitelor, taxelor sau contribuțiilor, având ca rezultat obținerea, fără drept, a unor sume de bani cu titlu de rambursări sau restituiri de la bugetul general consolidat ori compensări datorate bugetului general consolidat. (2) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 5 ani la 15 ani și interzicerea unor drepturi asocierea în vederea săvârșirii faptei prevăzute la alin. (1). (3) Tentativa faptelor prevăzute la alin. (1) și (2) se pedepsește”.

2. A. Potrivit art. 23 din Legea nr. 656/2002^[1], anterior modificării aduse prin Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate^[2]:

„(1) Constituie infracțiunea de spălare a banilor și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani: a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei; b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situației, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni; c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni. (2) Asocierea sau inițierea unei asocieri, aderarea ori sprijinirea, sub orice formă, a unei astfel de asocieri, în scopul săvârșirii infracțiunii de spălare a banilor se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani. (3) Tentativa se pedepsește”.

B. Dispozițiile art. 23 alin. (2) din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor au fost abrogate prin art. 34 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate.

C. Prin art. I pct. 29 din O.U.G. nr. 53/2008^[3] privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, la art. 23, după alineatul (3) s-au introdus două noi alineate, alin. (4) și (5), cu următorul cuprins:

„(4) Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii se aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele

^[1] M. Of. nr. 904 din 12.12.2002.

^[2] M. Of. nr. 50 din 29.01.2003.

^[3] M. Of. nr. 333 din 30.04.2008.

complementare prevăzute la art. 53¹ alin. (3) lit. a)-c) din Codul penal. (5) Cunoașterea, intenția sau scopul, ca elemente ale faptelor prevăzute la alin. (1), pot fi deduse din circumstanțele faptice obiective”.

D. Potrivit art. I pct. 20 din Legea nr. 238/2011^[1] pentru aprobarea O.U.G. nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, alin. (4) al art. 23 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii, instanța aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele complementare prevăzute la art. 53¹ alin. 3 lit. a)-c) din Codul penal”.

E. Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, a fost republicată^[2], dându-se textelor o nouă numerotare. Infracțiunea de spălare de bani se regăsește, **potrivit formei republicate**, la art. 29:

„(1) Constituie infracțiunea de spălare a banilor și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani: a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei; b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situației, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni; c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni. (2) Tentativa se pedepsește. (3) Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii, instanța aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele complementare prevăzute la art. 53¹ alin. 3 lit. a) - c) din Codul penal. (4) Cunoașterea, intenția sau scopul, ca elemente ale faptelor prevăzute la alin. (1), pot fi deduse din circumstanțele faptice obiective”.

F. Conform art. 111 pct. 2 și art. 247 din Legea nr. 187/2012^[3], începând cu data de 01.02.2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 286/2009

^[1] M. Of. nr. 861 din 07.12.2011.

^[2] M. Of. nr. 702 din 12.10.2012.

^[3] Legea nr. 187/2012, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12.11.2012, cu Rectificarea referitoare la Legea

privind Codul penal), art. 29 din Legea nr. 656/2002 va avea următorul cuprins:

„(1) Constituie infracțiunea de spălare a banilor și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani: a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri ori în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei; b) ascunderea ori disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situării, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni; c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni. (2) Tentativa se pedepsește. (3) Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii, instanța aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele complementare prevăzute la art. 136 alin. (3) lit. a)-c) din Codul penal. (4) Cunoașterea provenienței bunurilor sau scopul urmărit poate fi dedusă/dedus din circumstanțele faptice obiective. (5) Dispozițiile alin. (1)-(4) se aplică indiferent dacă infracțiunea din care provine bunul a fost comisă pe teritoriul României sau în străinătate”.

2. Achiziționarea unor bunuri. Lipsa documentelor justificative. Valorificare. Evaziune fiscală. Spălare de bani. Elemente constitutive

Legea nr. 241/2005, art. 9

Legea nr. 87/1994^[1], art. 11 lit. c), art. 12 lit. b)

Legea nr. 656/2002, art. 23^[2] alin. (1) lit. a)

Neexistând dovezi că inculpatul a achiziționat în mod ilicit, fără documente justificative, marfa, pe care ulterior să o vândă cunoscând că provine din săvârșirea de infracțiuni, nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de spălare de bani, lipsind atât scopul, cât și cerința esențială din cadrul laturii subiective (vinovăția trebuind să îmbrace forma intenției directe).

I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 777/04.03.2008, www.scj.ro

nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în M. Of. nr. 117 din 01.03.2013).

^[1] Abrogată de art. 16 lit. a) din Legea nr. 241/2005 (M. Of. nr. 672 din 27.07.2005).

^[2] Prevederile art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002 se regăsesc, în urma republicării Legii (M. Of. nr. 702 din 12.10.2012), la art. 29 alin. (1) lit. a). A se vedea și **nota nr. 2 de la Speța nr. 1.**

Prin sentința penală nr. 182/16.10.2006, Tribunalul Olt, în baza art. 334 C. proc. pen., a dispus schimbarea încadrării juridice a infracțiunilor de evaziune fiscală, din infracțiunea prevăzută de art. 9 din Legea nr. 87/1994, așa cum s-a reținut în rechizitoriul D.I.I.C.O.T. – Biroul Teritorial Olt, în infracțiunea prevăzută de art. 4 din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, din infracțiunea prevăzută de art. 11 lit. c) din Legea nr. 87/1994 în infracțiunea prevăzută de art. 9 lit. b) din Legea nr. 241/2005 și din infracțiunea prevăzută de art. 12 lit. b) din Legea nr. 87/1994 în infracțiunea prevăzută de art. 9 lit. f) din Legea nr. 241/2005, toate cu aplicarea art. 13 C. pen.

Inculpatul B.I. a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 23 lit. a) din Legea nr. 656/2002, privind prevenirea și sancționarea spălării banilor, art. 4 din Legea nr. 241/2005, privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu aplicarea art. 13 C. pen., art. 9 lit. b) din Legea nr. 241/2005, cu aplicarea art. 13 C. pen., art. 9 lit. f) din Legea nr. 241/2005, cu aplicarea art. 13 C. pen., art. 10 alin. (2) din Legea nr. 87/1994, republicată, cu aplicarea art. 13 C. pen.

În baza art. 14 și art. 346 alin. (1) C. proc. pen., coroborat cu art. 998-999 și art. 1000 alin. (3) și art. 1003 C. civ., a admis în parte acțiunea civilă promovată în procesul penal de partea civilă A.N.A.F. - D.G.F.P. a județului Olt și a obligat inculpatul B.I., în solidar cu partea responsabilă civilmente SC V. SRL Slatina, aflată în faliment, prin lichidator judiciar SC I.G.F.E.C. SRL Slatina, la plata către partea civilă a sumei de 29.294.033.345 ROL reprezentând despăgubiri civile, din care 24.688.190.259 ROL contravaloarea bunurilor comercializate în perioada 16.05.2003 - 13.03.2004 (589,993 kg lingouri de aluminiu) și 4.605.843.086 ROL reprezentând impozit pe profit (481.734.447 lei - diferență impozit), TVA - 3.941.816.641 lei (diferență stabilită) și 282.291.998 lei reprezentând impozit pe venit microîntreprinderi (diferență stabilită), debite la care se vor calcula majorări de întârziere și penalități de la data săvârșirii infracțiunilor până la achitarea efectivă.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanța a reținut, în esență, că în perioada 16.05.2003 - 12.03.2004, inculpatul B.I. a desfășurat activități comerciale în calitate de administrator al SC V. SRL Slatina, în cadrul cărora a vândut către diverse societăți comerciale circa 590 tone aluminiu pe care le-a aprovizionat fără documente justificative, în mod ilicit, și a încasat contravaloarea lor prin documente bancare de plată prin conturile firmei, banii fiind ridicați de către inculpat din aceste conturi în numerar, cu diverse justificări fără baza legală, întrucât nu au existat documente legale de proveniență a mărfurilor, societatea nu avea personal angajat